

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.410.002.04.2016
P/16/038

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 87, F +48 22 444 56 98
kps@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/038 – Dobór osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny.
Kontroler	Piotr Narel, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/13/2016 z dnia 11 maja 2016 r. (akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu, ul. 3 – Maja 33, 41-200 Sosnowiec, zwany dalej Ośrodkiem lub MOPS.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Halina Szumska od 16 lipca 1990 r. do 31 marca 2014 r., Pani Grażyna Smak od 1 kwietnia 2014 r. do 31 stycznia 2015 r., a od 1 lutego 2015 r. Pani Monika Holewa. (akta kontroli str. 3-12)

Ocena ogólna i jej uzasadnienie

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ośrodek na ogół prawidłowo¹ realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej², w tym dotyczące doboru osób do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, kierowania dzieci do rodzin zastępczych i finansowania ich pobytu. Świadczenia na utrzymanie dzieci przyznawano zgodnie z przepisami przytoczonej ustawy. Zapewniano środki na dofinansowanie wypoczynku dzieci poza miejscem zamieszkania, pokrywano wydatki związane z potrzebami przyjmowanych dzieci, a także wydatki związane z występowaniem zdarzeń losowych. Prowadzono także poradnictwo specjalistyczne: pedagogiczne, prawne, psychologiczne i rodzinne.

Podejmowane działania na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego i naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej nie przynosiły jednak oczekiwanych efektów, o czym może świadczyć fakt, że liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w latach 2013-2015 zmniejszyła się z 93 w 2013 r. do 58 w 2015 r. NIK zwraca uwagę, że zaplanowane w Programie Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2013-2015 limity rodzin zastępczych zawodowych nie zostały osiągnięte. W 2013 r. planowano utworzyć 9 rodzin, a utworzono 5. W 2014 r. utworzono tylko jedną rodzinę i 3 w 2015 r. z zaplanowanych 7 rodzin. Nie został także osiągnięty, głównie z powodu braku wystarczającej liczby osób zainteresowanych wykonywaniem funkcji rodziny zastępczej, cel główny programu zakładający przechodzenie z systemu pieczy instytucjonalnej na system opieki rodzinnej. W badanym okresie liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych zmniejszyła się z 426 do 371, natomiast liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zwiększyła się ze 177 do 181. Dodać należy, że liczba dzieci przebywających w placówkach, według stanu na dzień 31 grudnia danego roku, w tym okresie przekraczała limit dostępnych miejsc (141 w 2013 r. i 142 – w 2015 r.). W związku z brakiem wystarczającej liczby rodzin zastępczych, sądy wydawały postanowienia o umieszczeniu dzieci w pieczy instytucjonalnej, w tym również dzieci poniżej 7. roku życia, które od 1 stycznia 2015 r. powinny przebywać głównie w rodzinnych formach opieki.

Niezależnie od powyższego stwierdzono przypadki przekraczania terminów sporządzania okresowej oceny sytuacji dziecka, sporządzanie tych ocen bez obecności wszystkich uczestników wskazanych w art. 130 ust. 1 pkt. 1-7 ustawy o pieczy zastępczej, a także dokonywanie ocen rodzin zastępczych, które bezpośrednio nie odnosiły się do predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy (art. 132 ww. ustawy).

¹ NIK stosuje trzystopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według wskazanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2016 r. poz. 575., zwana dalej również w skrócie ustawą lub ustawą o pieczy zastępczej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Różnicowanie aktualnych i przyszłych potrzeb w zakresie rodzin zastępczych

1. MOPS działa na podstawie statutu przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Sosnowcu³ oraz Regulaminu Organizacyjnego przyjętego zarządzeniem Prezydenta Miasta Sosnowca z 20 maja 2015 r.⁴, który określa zasady funkcjonowania, szczegółową organizację oraz tryb pracy Ośrodka. MOPS został wyznaczony przez Prezydenta Miasta Sosnowca na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej⁵, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W związku z tym w MOPS funkcjonuje Dział ds. Rodzin i Asysty rodzinnej (DRA) oraz Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej (ZPZ), realizujące wspólnie zadania dotyczące pieczy zastępczej⁶. Zgodnie z § 21 i 22 regulaminu organizacyjnego, DRA i ZPZ wykonują m.in. zadania z zakresu:

- a) Promocji rodzicielstwa zastępczego;
- b) Realizacji procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze;
- c) Organizowania szkoleń i grup wsparcia dla rodzin zastępczych;
- d) Dokonywania okresowej sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej;
- e) Formułowania pisemnej opinii na temat dziecka do sądu;
- f) Oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych im funkcji i jakości wykonywanej pracy;
- g) Prowadzenia rejestru rodzin zastępczych.

W okresie objętym kontrolą (lata 2013-2015) Ośrodek nie posiadał własnych, wewnętrznych procedur dotyczących funkcjonowania rodzin zastępczych i kontroli nad nimi.

(akta kontroli str. 13-60, 103-103a)

Według stanu na koniec 2015 r. zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej wykonywało 37 osób, w tym 19 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, spełniających warunki określone w art. 78 ustawy. Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 14a ustawy, koordynatorzy uczestniczyli corocznie w specjalistycznych szkoleniach podnosząc kwalifikacje, a ich praca nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego. Do 31 grudnia 2014 r. wsparciem koordynatora objęte były wszystkie rodziny nieposiadające co najmniej 2-letniego doświadczenia, natomiast od 1 stycznia 2015 r., zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy, taką opieką objęto wszystkie rodziny na ich wniosek.

W badanym okresie lat 2013-2015 koordynatorzy nie przekroczyli limitu rodzin pozostających pod ich opieką, określonego w art. 77 ust. 4 ustawy.

W 2015 r. pod opieką 19 koordynatorów znajdowało się 285 rodzin (w latach 2013-2014 r. odpowiednio: 190 i 255 pod opieką 7 i 9 koordynatorów)⁷. Tym samym spełniony został warunek określony w art. 77 ust. 4 ustawy, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2015 r., zgodnie z którym koordynator nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych (przed nowelizacją mógł mieć pod opieką nawet 30 rodzin). Od 1 stycznia 2015 r. wszystkie formy rodzinnej pieczy zastępczej były objęte, na ich wniosek, opieką koordynatora.

Zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy o pieczy zastępczej, koordynatorzy składali corocznie organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej sprawozdania z efektów pracy.

(akta kontroli str.123-127)

Dodać należy, że wszystkie formy rodzinnej pieczy zastępczej objęte były wsparciem i pomocą m.in. przez prowadzenie terapii indywidualnych i rodzinnych, prowadzenie grup wsparcia (w celu wymianę doświadczeń, informacji, porad), organizowanie szkoleń rozwijających umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodziców zastępczych dla rodzin zastępczych, umożliwienie dostępu do specjalistycznej bezpłatnej pomocy prawnej, pedagogicznej i psychologicznej oraz superwizji.

(akta kontroli str.589-729, 788-807)

³ Uchwała Nr 465/XXXIV/08 Rady Miejskiej w Sosnowcu z 23 października 2008 r. w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Sosnowcu.

⁴ Zarządzenie Nr 444 Prezydenta Miasta Sosnowca z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego MOPS w Sosnowcu.

⁵ Zarządzenie Nr 863 Prezydenta Miasta Sosnowca z dnia 7 października 2011 r.

⁶ Art. 76 ust. 2 ustawy o pieczy zastępczej.

⁷ W 2013 r. 11 rodzin zastępczych zamieszkiwało na terenie innych powiatów, w 2014 r. liczba ta wynosiła 9, a w 2015 r. – 12 rodzin, w których umieszczono odpowiednio: 16, 12 i 15 dzieci. Rodziny te były objęte opieką koordynatorów z powiatów, na terenie których zamieszkiwały.

2. Zgodnie z art. 180 ust. 1 ustawy, Rada Miasta w Sosnowcu 28 lutego 2013 r. przyjęła trzyletni *Program Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2013-2015*⁸. W Programie określono priorytety i usystematyzowano działania podejmowane w zakresie właściwej opieki i wychowania dzieciom, wobec których funkcji tych nie wypełniają okresowo rodzice biologiczni. Dokonana została m.in. analiza planowanych i osiągniętych celów strategicznych obszaru pieczy zastępczej (przy pomocy techniki analitycznej SWOT), w wyniku której zidentyfikowano silne i słabe strony oraz szanse i wady w funkcjonowaniu rodzinnej pieczy zastępczej. Wskazano m.in. przyczyny umieszczania wychowanków poza środowiskiem rodzinnym, takie jak np.: choroba alkoholowa, przemoc, czy niewydolność w wypełnianiu przez rodziców biologicznych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W podsumowaniu diagnozy sformułowano, na ogólnym poziomie, m.in. wnioski dotyczące zmiany relacji rodzinnej opieki zastępczej w stosunku do opieki instytucjonalnej na rzecz tej pierwszej oraz zwiększenia liczby rodzin zastępczych zawodowych, bez podania wskaźników ewaluacyjnych.

Celem głównym Programu było *Przechodzenie z systemu pieczy instytucjonalnej na system opieki rodzinnej*. W programie określono również cele szczegółowe⁹, kierunki i sposoby ich realizacji, w tym organizowanie pomocy i wsparcia dla rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach, terminy ich wykonania, realizatorów poszczególnych celów, źródła finansowania. W ramach poszczególnych celów wyodrębniono zadania, w których wydzielono działania oraz planowany budżet Programu, z podziałem na szacunkowe koszty realizacji zadań, strukturę finansowania działań, według źródeł. Wskaźniki podlegające badaniu przez MOPS w procesie ewaluacji Programu nie zawierały jednak liczbowych ani procentowych wartości docelowych. Do wskaźników tych zaliczono m.in. liczbę rodzin objętych pomocą koordynatora, liczbę rodziców uczestniczących w grupach wsparcia, liczbę rodzin zastępczych, liczbę rodzin pomocowych, odsetek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, czy też liczbę dzieci opuszczających rodziny zastępcze z powodu powrotu do rodziny biologicznej. W wyjaśnieniach podano, że w programie, o którym jest mowa, niektóre wartości liczbowe założonych wskaźników ewaluacyjnych wynikają z celów szczegółowych zamieszczonych w tabelach zawartych w programie.

Zwrócić należy uwagę na nieosiągnięcie przyjętego celu głównego programu, zakładającego przechodzenie z systemu pieczy instytucjonalnej na system opieki rodzinnej. W latach 2013-2015 liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wzrosła ze 177 do 181, natomiast liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych zmniejszyła się z 426 do 371, a liczba rodzin zastępczych z 363 do 303.

Nie zrealizowano także zaplanowanego na lata 2013-2015 limitu zawodowych rodzin zastępczych. W 2013 r. z zaplanowanej liczby 9 rodzin utworzono 5. W 2014-2015 r. planowano natomiast utworzenie po 7 rodzin zawodowych rocznie. W 2014 r. utworzono zaledwie jedną rodzinę oraz 3 w 2015 r.

W dniu 17 grudnia 2015 r. Rada Miejska w Sosnowcu przyjęła *Program Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Mieście Sosnowiec na lata 2016-2018*¹⁰, w którym przyjęto założone wskaźniki osiągnięcia celów: pozyskania nowych kandydatów do prowadzenia rodzin zastępczych, jak i utworzenia nowych rodzin zastępczych.

(akta kontroli str. 63-78)

3. Dyrektor Ośrodka, zgodnie z art. 182 ust. 5 i art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy o pieczy zastępczej, przedkładała Prezydentowi Miasta i Radzie Miejskiej roczne sprawozdania z działalności MOPS, w których prezentowano m.in. stan realizacji zadań w zakresie systemu pieczy zastępczej, osiągnięte efekty oraz potrzeby na najbliższe lata, do których zaliczono m.in.: pozyskiwanie nowych kandydatów na rodziny zastępcze, tworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych oraz podjęcie działań dla uruchomienia nowych form opieki nad dziećmi.

Półroczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonania przez Miasto zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za lata 2013-2015, w tym zadań dotyczących rodzin

⁸ Uchwała Nr 596/XXXIV/2013 Rady Miejskiej w Sosnowcu z 28 lutego 2013 r. w sprawie uchwalenia „Programu Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2013-2015”.

⁹ Cele szczegółowe: podnoszenie wiedzy i akceptacji społecznej dotyczącej problemu rodzicielstwa zastępczego, rozwój ilościowy różnych form rodzinnej pieczy zastępczej, podnoszenie jakości sprawowanej opieki zastępczej, podnoszenie jakości i rozwój różnorodnych form wsparcia dla rodzin zastępczych.

¹⁰ Uchwała Nr 280/XXIII/2015 Rady Miejskiej w Sosnowcu z 17 grudnia 2015 r. w sprawie: uchwalenia „Programu Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2016-2018”.

zastępczych, zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej¹¹, były terminowo przekazywane do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, tj. do końca lipca danego roku oraz stycznia roku następnego.

(akta kontroli str. 79-101, 258-399, 477-520-588)

4. Na terenie Sosnowca w latach 2013-2015 zmniejszyła się liczba rodzin zastępczych z 363 wychowujących 426 dzieci do 303 rodzin wychowujących 371 dzieci. Najwięcej dzieci przebywało w rodzinach spokrewnionych, w których wychowywało się 317 w 2013 r., 267 w 2014 r. i 250 dzieci w 2015 r., w odpowiednio: 281, 222 i 227 rodzinach. W 2013 r. w 72 rodzinach niezawodowych przebywało 85 dzieci. W latach 2014-2015 liczby te wynosiły odpowiednio: 53 i 71 oraz 62 i 79. Najmniej liczną grupę stanowiły rodziny zastępcze zawodowe. W 2013 r. było 10 takich rodzin, w których przebywały 24 dzieci. W latach 2014-2015 liczby te wynosiły odpowiednio: 11 i 33 oraz 14 i 42. Na terenie miasta funkcjonują 2 rodzinne domy dziecka, w których umieszczonych było 12 wychowanków z końcem 2015 r. W żadnym z badanych lat nie został przekroczony limit dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, z wyjątkiem dzieci umieszczanych w rodzinach zawodowych prowadzących pogotowia opiekuńcze, co incydentalnie spowodowane było przyjmowaniem dzieci ponad limit po interwencjach. Wszystkie postanowienia sądu w sprawie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie powiatu zostały wykonane.

W latach 2013-2015 w rodzinach zastępczych, pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, przez okres dłuższy niż 8 miesięcy przebywało ogółem 8 dzieci. Dzieci te nie miały uregulowanej sytuacji prawnej i w tych przypadkach właściwe sądy informowane były o sytuacji dzieci w tych rodzinach umieszczonych. Wielomiesięczne pobyty dzieci w pogotowiu rodzinnym wynikały z przedłużających się postępowań sądowych (w tym postępowań odwoławczych), np. w sprawach o pozbawienie rodziców praw rodzicielskich, rozwodowych, jak też kilkumiesięczne oczekiwanie na zlecane przez sądy badania psychologiczne dzieci.

W związku z brakiem wystarczającej liczby rodzin zastępczych, sądy wydawały postanowienia o umieszczeniu dzieci w pieczy instytucjonalnej, w tym również dzieci do lat 7. Dlatego w tym okresie w placówkach tych przebywało kolejno 45, 29 i 26 dzieci do 7 roku życia, mimo iż zgodnie z art. 232 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, od 1 stycznia 2015 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych nie powinny przebywać dzieci poniżej 7. roku życia. W wyjaśnieniach podano m.in., że *Tak, jak w większości powiatów, sosnowieckie placówki nie były w stanie spełnić standardów dotyczących wieku dzieci umieszczonych z uwagi na brak wystarczającej ilości rodzin zastępczych, które byłyby w stanie przyjąć wszystkie dzieci do 7 roku życia umieszczone w pieczy zastępczej. Często dotyczyło to dzieci, które zostały umieszczone w placówce przed wejściem w życie ustawy lub dzieci, na których umieszczenie w placówce „pozwała” art. 95 ust. 2 ustawy, tj. rodzeństwa oraz dzieci małoletnich matek przebywających w placówce.*

Dodać należy, że placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2013-2015 posiadały odpowiednio: 141, 142 i 142 miejsca, natomiast liczba dzieci w nich przebywających, według stanu na 31 grudnia danego roku, przekraczała w tym okresie limit dostępnych miejsc i wynosiła odpowiednio: 177, 185 i 181 dzieci.

W wyjaśnieniach podano m.in., że: *Limity zostały przekroczone, należy jednak mieć na względzie okoliczności wskazane w ustawie, które pozwalają na przekroczenie dopuszczalnej liczby dzieci w placówce. Wśród ogólnej liczby wychowanków sosnowieckich placówek są również wychowankowie umieszczeni równocześnie w ośrodkach, o których mowa w art. 95 ust. 3a. Takich wychowanków, którzy 31 grudnia byli na stanie placówki, ale faktycznie przebywali w ośrodkach wskazanych w art. 95 ust. 3a, było 15 w 2013 r., 16 w 2014 r. i 21 w 2015 r. Przyjmując powyższe wyjaśnienie zauważyć jednak należy że limit miejsc i tak był przekroczony odpowiednio o 21, 27 i 18 miejsc.*

Liczba wydanych i wykonanych orzeczeń sądu w sprawie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej zmniejszyła się z 50 w 2013 r. do 44 w 2014 r. i do 37 w 2015 r. Zmniejszyła się również liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z domu rodzinnego z 51 w 2013 r. do 41 dzieci w 2015 r. Zwiększyła się natomiast liczba dzieci, które opuścili rodziny zastępcze i powrócili do rodziny biologicznej z 5 w 2013 r. do 20 w 2015 r.

(akta kontroli str. 119-127, 400-467, 477-520, 521-729)

¹¹ Dz. U. poz. 1371.

NIK zwraca uwagę, że zaplanowane w Programie Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2013-2015 limity rodzin zastępczych zawodowych nie zostały osiągnięte, a przyjęte wskaźniki ewaluacji, tylko częściowo umożliwiały pełną i jednoznaczną ocenę realizacji programu, w tym stopnia osiągnięcia założonych celów, ponieważ nie przypisano do nich określonych wartości liczbowych i procentowych. Nie został także osiągnięty cel główny programu, zakładający przechodzenie z systemu pieczy instytucjonalnej na system opieki rodzinnej.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu w zbadanym obszarze. Zwraca jednak uwagę, że umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej odbywało się w warunkach braku wystarczającej liczby miejsc, zarówno w rodzinach zastępczych, jak i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

2. Działania na rzecz pozyskania osób do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz ich przygotowania gwarantującego odpowiedni standard

1. W latach 2013-2015 MOPS podejmował działania dla pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych oraz w celu promocji rodzicielstwa zastępczego. Ośrodek prowadził ciągły nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej, spokrewnionej oraz do prowadzenia rodzinnego domu dziecka i pogotowia opiekuńczego.

W ramach tych działań, Ośrodek na swoich stronach internetowych¹² przedstawiał informacje o możliwości pełnienia funkcji rodziny zastępczej, które również były dostępne w siedzibie Ośrodka. Ponadto aktywnie promował ideę rodzicielstwa zastępczego, w opracowanych i rozprowadzanych plakatach informacyjnych, ulotkach i na banerach reklamowych, umieszczanych w miejscach publicznych (w jednostkach organizacyjnych MOPS i Urzędu Miasta, placówkach oświatowych i ochrony zdrowia), na imprezach organizowanych przez samorząd Miasta propagujących rodzicielstwo zastępcze, jak i na otwartych imprezach integracyjnych rodzin zastępczych. MOPS w tym okresie był m.in. organizatorem i współorganizatorem corocznych obchodów ogólnopolskiego rodzicielstwa w ramach promocji rodzicielstwa zastępczego. Pracownicy MOPS organizowali szkolenia dla rodziców zastępczych, połączone z wypoczynkiem, a także zajęcia dla towarzyszących im dzieci. Ponadto w ramach działań promocyjnych uczestniczono w lokalnych kampaniach medialnych (audycje radiowe, programy telewizyjne, artykuły w prasie).

(akta kontroli str. 400-467, 521-588)

Ośrodek w zakresie rozpoznawania potrzeb odnośnie liczby rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i liczby dzieci wymagających pomocy w formie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, prowadził rozeznanie, przez analizę liczby wydanych i zrealizowanych postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej oraz zapytań sądu o możliwość umieszczenia konkretnych dzieci w pieczy zastępczej w toku postępowań w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej. Ponadto, w trakcie opracowywania trzyletniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej, przy współpracy z ośrodkami pomocy społecznej oraz sądem, dokonano analizy w zakresie liczby dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej. W badanym okresie nie stwierdzono braku miejsc i wszystkie dzieci, wobec których sąd rodzinny orzekł o umieszczeniu w rodzinnej pieczy zastępczej, znalazły tam swoje miejsce.

2. Mimo działań promocyjnych MOPS na rzecz pozyskania kandydatów na prowadzenie pieczy zastępczej, liczba kandydatów z 93 w 2013 r., zmniejszyła się do 48 w 2014 r. i 58 w 2015 r. Do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej wyraziło gotowość 41 kandydatów w 2013 r., 36 w 2014 r. i 29 w 2015 r. Tylko jedna z tych osób w 2014 r. odbyła szkolenie. W przypadku rodzin zastępczych niezawodowych, w 2013 r. z 36 kandydatów 30 odbyło szkolenie i 23 otrzymało zaświadczenie kwalifikacyjne. W latach 2014-2015 wielkości te wynosiły odpowiednio: 12, 10 i 8 oraz 24, 14 i 11. Natomiast w przypadku rodzin zastępczych zawodowych, w 2013 r. zgłosiło się 16 kandydatów, wszyscy odbyli szkolenie i 12 otrzymało zaświadczenie kwalifikacyjne. W 2014 r. nie zgłosił się żaden kandydat, a w 2015 r. 5 kandydatów. Wszyscy odbyli szkolenia i uzyskali takie zaświadczenia. W 2013 r. nie było kandydatów do prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W 2014 r. było 2 kandydatów, którzy odbyli szkolenie i uzyskali zaświadczenie. Podobnie w 2015 r. – było 2 kandydatów, którzy odbyli szkolenie i otrzymali zaświadczenie.

W latach 2013-2015 na terenie Sosnowca brak było rodzin zastępczych specjalistycznych, dla dzieci ciężko chorych i niepełnosprawnych, nie zgłaszali się także kandydaci do prowadzenia tego typu specjalistycznych placówek pieczy zastępczej.

¹² <http://www.mopssosnowiec.pl/> oraz <http://www.mops.sosnowiec.bip.info.pl/>

3. Rekrutacja i dobór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej odbywał się następująco: osoby ubiegające się o pełnienie tej funkcji zgłaszały się do MOPS osobiście, telefonicznie lub za pośrednictwem internetu. Kandydaci zainteresowani dalszą współpracą zapraszani byli na rozmowę wstępną, w obecności koordynatorów i kierownika ds. pieczy zastępczej. Jeśli kandydaci w dalszym ciągu podtrzymywali swoją decyzję o gotowości do podjęcia kwalifikacji, to składali wniosek o wszczęciu procedury i rozpoczynał się proces kwalifikacyjny. Motywacja kandydatów badana była przez cały okres kwalifikacyjny (indywidualne rozmowy z koordynatorami, wywiad w miejscu zamieszkania, badania psychologiczne kandydatów).

Wyniki analizy dokumentacji 15 spośród 17 zgłoszonych kandydatur do pełnienia funkcji rodziny zawodowej i niezawodowej w badanym okresie lat 2013-2015 wskazują, że kwalifikowanie, dobór kandydatów, wydawanie zaświadczeń zawierających potwierdzenie ukończenia szkoleń do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wydawanie opinii o spełnieniu warunków i oceny predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej dla potrzeby sądu, dokonywany był w oparciu o przepisy ustawy o pieczy zastępczej.

Objęte badaniem wnioski 15 kandydatów spełniały wymogi formalne, określone w art. 42 ust. 1-3 ustawy, a dokumentacja spełniała warunki określone w art. 43-45 ustawy.

(akta kontroli str. 146-257, 400-729, 788-807, 1015-1057)

4. Program szkoleniowy pn. *Rodzina*, według którego w MOPS przeprowadzono szkolenia dla kandydatów, przygotowany na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej¹³, zawierał określone minimum programowe szkoleń dla osób zainteresowanych prowadzeniem rodzin zastępczych. Szkolenie kandydatów było prowadzone w Ośrodku na podstawie ww. programu zatwierdzonego decyzjami Ministra Pracy i Polityki Społecznej¹⁴. Program przewidywał 136 godzin szkolenia i spotkań indywidualnych z kandydatami. Zajęcia prowadzili pracownicy MOPS posiadający certyfikaty do prowadzenia takich szkoleń. Podczas szkolenia, kandydaci kierowani byli do odbycia 10 godzinnej praktyki w funkcjonujących rodzinach zastępczych. Organizacja praktyk była zgodna z § 2 ust. 1 pkt 13 ww. rozporządzenia. Po zakończeniu szkolenia, dane osób, które je ukończyły, zamieszczono w prowadzonym przez Ośrodek rejestrze, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy. Dane osób zakwalifikowanych i pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącej rodzinny dom dziecka, określone w art. 46 ust. 2 pkt 1-13 ustawy, zostały też przekazane do sądu.

(akta kontroli str. 111-118, 123-127)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W umowach zawieranych z rodzinami zastępczymi, przekształconymi w rodziny zawodowe, nie podawano wysokości kosztów utrzymania i eksploatacji lokalu mieszkalnego, w którym ma być pełniona funkcja rodziny zastępczej (art. 54 ust. 3 pkt 12a ustawy) oraz nie wskazywano liczby dzieci przebywających w danej rodzinie na dzień zawierania umów (art. 54 ust 3 pkt 5 ustawy).

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagę zwraca brak kandydatów zainteresowanych objęciem funkcji rodziny zastępczej. Działania Ośrodka dla promocji i pozyskania takich kandydatów nie przynosiły zakładanych efektów.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu.

3. Kierowanie dzieci do rodzin zastępczych, finansowanie ich pobytu oraz sprawowanie bieżącego nadzoru

Opis stanu
faktycznego

1. MOPS w latach 2013-2015 określał potrzeby w zakresie funkcjonowania rodzin zastępczych na podstawie dokumentacji dotyczącej tych rodzin i postanowień sądu. W ten sposób planowano liczbę uprawnionych do uzyskania pomocy i kwotę wydatków na realizację tego celu.

Posiadane informacje umożliwiały planowanie środków finansowych w wysokości odpowiadającej potrzebom oraz pozwalały na właściwe funkcjonowanie rodzin zastępczych, w tym terminowe ich finansowanie.

2. W latach 2013-2015 wydatki na realizację zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (m.in.: świadczenia dla rodzin zastępczych, wynagrodzenia rodzin zastępczych,

¹³ Dz. U. Nr 274 poz. 1620.

¹⁴ Decyzje Ministra Pracy i Polityki Społecznej: z 21 października 2004 r. Nr DPS-VI-4122-40-WB/04, z 12 kwietnia 2005 r. Nr DPS-VI-4122-28-WB/05 oraz z 14 kwietnia 2014 r. Nr 12/2014/RZ znak: DSR-I-5121-20-1-TU/14.

świadczenia dla osób opuszczających rodziną lub instytucjonalną pieczę zastępczą, wynagrodzenia koordynatorów, wydatki z tytułu zawartych porozumień) wyniosły w kolejnych latach odpowiednio: 5.869,2 tys. zł, 6.225,2 tys. zł i 7.025,4 tys. zł, co stanowiło 3,6%, 4,0% i 4,8% wydatków budżetu miasta.

Zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania, nie niższe niż 660 zł miesięcznie w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej lub 1.000 zł miesięcznie w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej. Świadczenia dla rodzin zastępczych lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka wyniosły w tym okresie: 4.212,3 tys. zł w 2013 r., 4.236,8 tys. zł w 2014 r. i 4.435,0 tys. zł w 2015 r., w tym odpowiednio: 2.684,2 tys. zł, 2.469,4 tys. zł i 2.329,8 tys. zł dla rodzin zastępczych spokrewnionych, 1.272,7 tys. zł, 1.273,7 tys. zł i 1.416,5 tys. zł dla rodzin zastępczych niezawodowych i 254,3 tys. zł, 450,6 tys. zł i 527,7 tys. zł dla rodzin zastępczych zawodowych.

Wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych wyniosły 269,4 tys. zł w 2013 r., 361,7 tys. zł w 2014 r. i 371,5 tys. zł w 2015 r. Zgodnie z art. 85 ust. 1-2 ustawy o pieczy zastępczej, rodzina zastępcza zawodowa otrzymywała wynagrodzenie w kwocie od 2.000 zł do 2.500 zł miesięcznie dla rodzin zawodowych, prowadzący rodzinny dom dziecka kwotę 2.650 zł, a rodzina zastępcza zawodowa, pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, otrzymywała wynagrodzenie miesięczne w kwocie od 2.600 zł do 3.180 zł.

W 2015 r. średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej wyniósł 659 zł, w rodzinie zastępczej niezawodowej 933 zł, a w rodzinie zastępczej zawodowej 1.599 zł, Natomiast średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w rodzinnym domu dziecka stanowił 1.426 zł, a w placówce opiekuńczo-wychowawczej 3.855 zł.

Świadczenia fakultatywne były przyznawane wszystkim wnioskującym o to rodzinom zastępczym (również spokrewnionym) i uwzględniane były w corocznych planach budżetowych. Wszystkie rodziny zastępcze, które złożyły wniosek o przyznanie dofinansowania do wypoczynku lub świadczeń na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanych dzieci, otrzymały ww. świadczenia. Natomiast żadna z rodzin nie wystąpiła z wnioskiem o świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo czy też okresowo. Na świadczenia fakultatywne wydatkowano 155.663 zł w 2013 r., 247.818 zł w 2014 r. i 273.139 zł w 2015 r. Udzielono odpowiednio: 227, 215 i 395 świadczeń.

(akta kontroli str. 258-399, 468-520)

3. Kontrolą objęto dokumentację dotyczącą 24 rodzin zastępczych, w tym: 6 rodzin zastępczych spokrewnionych, 6 rodzin zastępczych niezawodowych oraz 12 zawodowych. Ponadto dokonano analizy dokumentacji 50 dzieci przebywających w tych rodzinach na koniec 2015 r. W wyniku powyższego stwierdzono m.in., że:

a) Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (art. 129 ustawy). Oceny były rzetelne i zawierały wszystkie elementy określone w art. 129 ustawy. Zgodnie z art. 131 ust. 1 ustawy oceny dokonywane były w większości w obowiązujących terminach, jednak stwierdzono 11 przypadków (na 100 zbadanych) uchybień w terminie dokonania oceny sytuacji dziecka w rodzinie (dokonane zostały po upływie od 7 do 15 miesięcy). Po każdorazowym dokonaniu oceny sytuacji dziecka, organizator rodzinnej pieczy zastępczej formułował na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał ją do sądu. W większości przypadków ocena sytuacji dziecka była jednak dokonywana w niepełnym składzie – wynikającym z art. 130 ust. 1 pkt 1-7 ustawy. Np. w protokole z posiedzenia Zespołu w sprawie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, sporządzonym 9 marca 2016 r. (sprawa G.Cz.) uczestniczyli rodzice biologiczni, koordynator i kierownik Działu pieczy zastępczej. Nie był natomiast obecny pedagog, psycholog, asystent rodziny i przedstawiciel ośrodka adopcyjnego. Nie był także obecny żaden z przedstawicieli podmiotów wskazanych w art. 130 ust. 2 ustawy (fakultatywnie).

W wyjaśnieniach podano, że *Ocena sytuacji dziecka w tutejszym ośrodku odbywa się z udziałem: rodziny zastępczej, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, psychologa, pedagoga oraz asystenta rodziny, jeśli taki został przydzielony rodzicom biologicznym. Na spotkania są zapraszani również rodzice biologiczni, natomiast w większości przypadków rodziny zastępcze*

cze nie mają kontaktu z rodzicami biologicznymi, nie znają również aktualnego pobytu zamieszkania rodziców, dlatego też ocena sytuacji dziecka odbywa się bez ich udziału. Rodziny zastępcze (spokrewnione i niezawodowe), w których dzieci przebywają dłuższy czas (do 18 roku życia), a ośrodek adopcyjny odstąpił od podjęcia u tych dzieci procesu adopcyjnego, - pracownicy ośrodka nie uczestniczą w spotkaniu. Zdaniem NIK, okresowe oceny dokonywane w niepełnym składzie, bez przedstawicieli podmiotów, którzy są bezpośrednio zaangażowani w wychowanie dziecka, mogą być niepełne i mogą nie oddawać sytuacji, w jakiej się ono znajduje, co stwarza ryzyko dla prawidłowej realizacji ustalonych planów pomocy.

Plany pomocy dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej opracowywali koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, we współpracy z rodzinami zastępczymi i asystentami rodziny w sytuacji, gdy rodzina biologiczna była objęta taką opieką. Kontakty pracownika Zespołu Pieczy Zastępczej z rodziną zastępczą były systematyczne i poprzedzały posiedzenia ds. oceny sytuacji dziecka. Wszystkie informacje o całokształcie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, również o umieszczeniu dziecka w pogotowiu rodzinnym, były przekazywane do sądu nie rzadziej niż co 3 miesiące.

- b) Pierwsze oceny funkcjonowania rodzin zastępczych dokonane były nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Oceny funkcjonowania rodziny zastępczej (art. 132-134 ustawy) dokonywane były przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w szczególności w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz asystentem rodziny pracującym z rodziną dziecka (jeśli taki asystent został przydzielony rodzinie biologicznej). Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał oceny rodzin zastępczych, biorąc pod uwagę: stopień zaspokajania potrzeb umieszczonych dzieci w pieczy w zakresie żywienia i odzieży, warunków mieszkaniowych, edukacji i rozwoju zainteresowań, ochrony zdrowia i rozwoju fizycznego, rozwoju emocjonalnego, psychicznego i społecznego, wypoczynku i organizacji czasu wolnego, zapewnienia kontaktu z rodziną biologiczną. Organizator ocenił również: zaangażowanie rodziny zastępczej w plan pomocy dziecku, współpracę rodziny z koordynatorem oraz zasoby i deficyty w zakresie kompetencji i stylów wychowawczych. Dodatkowo psycholodzy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej wydawali co 2 lata opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (w przypadku rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka), które brane są też pod uwagę przez organizatora w ocenie rodziny zastępczej.

Zwrócić należy uwagę, że organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał ocen rodzin zastępczych, ale oceny te nie odnosiły się wprost do oceny predyspozycji do pełnienia funkcji, a bardziej skupiały się na jakości wykonywanej pracy. Ocenie poddawane były elementy wymienione wyżej, bez żadnego wskazania w uzasadnieniu, że jest to ocena jakości wykonywanej pracy i predyspozycji do niej, o której jest mowa w art. 132 ustawy.

- c) Liczba dzieci (zbadano dokumentację 50 dzieci) przebywających w tym samym czasie w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej była zgodna z art. 53 oraz art. 37 ust. 2 ustawy. Zwiększona ich liczby ponad 3 osoby wynikała z konieczności umieszczenia rodzeństwa. Odbywało się to za zgodą rodziny zastępczej oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
- d) Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 5 ustawy, rodziny zastępcze podnosiły swoje kwalifikacje, uczestnicząc dwa razy w roku w specjalistycznych szkoleniach w miejscu zamieszkania oraz wyjazdowych wraz z dziećmi (w 2013 r. zrealizowano 8-dniowe szkolenie dla wszystkich rodzin zastępczych zawodowych).

4. Analiza ww. dokumentacji 24 rodzin wykazała, że system monitorowania mający na celu ocenę prawidłowości i skuteczności wychowania w rodzinach zastępczych, prowadzony był rzetelnie, m.in. przez: wizyty środowiskowe w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej oraz dziecka (nie rzadziej niż co 3 miesiące w przypadku dzieci do lat 3 i nie rzadziej niż co 6 miesięcy w przypadku dzieci starszych, a w rodzinach zastępczych współpracujących z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej co najmniej raz w miesiącu), obserwacje wzajemnych relacji w rodzinie oraz ocenę stopnia zabezpieczenia potrzeb dziecka, rozmowy z pedagogami szkolnymi oraz korzystanie z ich pisemnych informacji o funkcjonowaniu dziecka w szkole, przedszkolu, a także przez dokonywane terminowo oceny sytuacji dziecka oraz rodziny zastępczej, realizację planu pomocy, udział rodzin zastępczych w grupach wsparcia, szkoleniach, imprezach okolicznościowych.

O wizytach, kontrolach, wysłuchaniach dzieci świadczyły: adnotacje w rejestrze spraw, w karcie czynności koordynatora, sporządzone informacje, czy też notatki z podejmowanych działań.

5. W okresie objętym kontrolą w Ośrodku nie były przeprowadzane zewnętrzne kontrole przez Prezydenta czy Urząd Miasta, dotyczące funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej. Do sprawowania kontroli, w trybie określonym w art. 38b ustawy o wspieraniu rodziny¹⁵, uprawniony jest zarząd powiatu (sprawuje tę kontrolę m.in. nad organizatorami pieczy zastępczej, a także rodzinami zastępczymi). W grudniu 2013 r., Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS) przeprowadziło kontrolę prawidłowości wykorzystania przez Miasto środków budżetowych, przekazanych przez MPiPS w ramach resortowego programu wspierania rodziny i pieczy zastępczej na 2012 r. W wyniku kontroli działalność Ośrodka, w przedmiotowym zakresie, oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami, wnioskując o sporządzenie korekty sprawozdania z wykorzystania dotacji na realizację zadania, w części dotyczącej rozliczenia finansowego projektu, uwzględniającej pomniejszenie dotacji o wydatki niekwalifikowalne.

W badanych latach 2013-2015, do MOPS nie wpłynęła skarga dotycząca funkcjonowania rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Również nie było przypadków, o których mowa w art. 71 ust. 1 ustawy, tj. gdy Prezydent zawiadamia sąd o niewypełnianiu przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka swoich funkcji lub wypełnianiu ich niewłaściwie.

W latach 2013-2015 były natomiast wykonywane wizytacje i kontrole rodzin zastępczych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, wraz z wydaniem opinii na ich temat. Koordynatorzy monitorowali też środowiska rodzin zastępczych. W okresie tym kierownik DPZ przeprowadzała wizyty kontrolne u rodzin zastępczych, które dotyczyły złożonych wniosków o przyznanie środków finansowych. W MOPS nie określono jednolitych zasad przeprowadzania tego typu czynności. O przeprowadzonych wizytach i kontrolach najczęściej świadczyły: adnotacje w rejestrze spraw, w karcie czynności koordynatora, czy też notatki służbowe.

6. Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, były sporządzane i przekazywane wojewodzie w wersji elektronicznej przez system CAS terminowo, tj. za I półrocze w terminie do 30 czerwca oraz za II półrocze do 31 stycznia roku następnego. Zawarte w nich dane były zgodne z danymi prezentowanymi w rocznych sprawozdaniach z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej (Rb-28S), jak również w sprawozdaniach z działalności MOPS przekazywanych Prezydentowi oraz Radzie Miasta Sosnowca.

(akta kontroli str.146-257, 400-729, 788-807, 1097-1623, 1663-1768)

Ustalone
nieprawidłowości

Stwierdzono jednostkowe przypadki uchybień przekroczenia ustawowych terminów dokonywania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej (w 11 przypadkach na 100 zbadanych), co według NIK może wskazywać na brak skutecznego nadzoru nad terminowością sporządzania ocen. Stwierdzono również brak udziału przy sporządzaniu tych ocen wszystkich osób wymienionych w art. 130 ust.1 pkt 1-7 ustawy, a także na ogół brak przedstawicieli instytucji wyszczególnionych w art. 130 ust. 2 ustawy, co może wskazywać na niewystarczającą współpracę podmiotów zaangażowanych w wychowanie dziecka. Natomiast oceny rodzin zastępczych nie odnosiły się bezpośrednio do oceny jakości wykonywanej pracy i predyspozycji do niej, o czym stanowi art. 132 ustawy o pieczy zastępczej.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu.

Ocena częściowa

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶, wnosi o:

1. Podjęcie skutecznych działań w celu zwiększenia efektywności pozyskiwania nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
2. Sporządzanie ocen sytuacji dziecka w obecności wszystkich uczestników określonych w art. 130 ust. 1 pkt. 1-7 ustawy o pieczy zastępczej, a także – w miarę możliwości – przedstawicieli instytucji wskazanych w art. 132 ust. 2 ustawy.

¹⁵ W brzmieniu obowiązującym od 19 września 2014 r.

¹⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 677.

3. Podjęcie skutecznych działań na rzecz ograniczenia przypadków przebywania dzieci poniżej 7 roku życia w pieczy instytucjonalnej.
4. Dokonywanie ocen rodzin zastępczych zgodnie z art. 132 ustawy o pieczy zastępczej, tj. pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 10 sierpnia 2016 r.

Kontroler:
Piotr Narel

Starszy inspektor
kontroli państwowej

Dyrektor
Departamentu Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny

z up. Andrzej lewiński
Wicedyrektor